

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr.</i>

Megjegyzések az állami anyakönyvvezetéshez.

II.

Mindeddig arról volt szó s a felhozott adatok kétségtelenül beigazolták, hogy a megvalósítandó állami anyakönyvvezetésnél, a kerületek beosztásánál fogva, nemcsak a feleknek eddigi kényelme, hanem akár csak az is, melyet a belügyminiszteri utasítás, mézesmadzagul, kilátásba helyezett majdnem végképen ki van zárva. — De végre is a kényelemtől talán eltekinthetnénk, ha egyéb érdekeink kellően meglesznek óva. S hát így áll-e a dolog?

Ime a kérdésben forgó ügynek második, sokkal fontosabb és égetőbb része. Lássuk már most a belügyminiszteri felhívásra beterjesztett javaslatoknak azon adatait, melyek a jövő idők új anyakönyvvezetőire vonatkoznak.

Köztudomásu dolog, hogy a belügyminiszter az ő felhívásában, a törvényben is kimondott alapelve s illetőleg intézkedésre támaszkodva, a legnagyobb súlyt arra fektette, hogy legelső sorban köztisztviselők (községi előljárók, jegyzők stb.) hozassanak javaslatba, kik az anyakönyvi teendőket (rendszerint ingyen) elvállalni kötelesek.

Legfőbb helyen a legnagyobb számban (kétségtelenül a fennforgott lehetőség végső határáig) csakugyan ilyenek, főképen (valószínűleg kellő képességgel bíró előljárók hiányában) községi és körjegyzők vannak kijelölve.

E pontnál szinte akaratlanul meg kell egy kissé állapotnunk, hogy mintegy zárjel között egyet-mást egészen őszintén elmondjunk.

Tisztelet becsület a jegyzői karnak. — Saját mozgalmából birunk tudomással arról, hogy minél magosabb színvonalra jutni iparkodnak. Elhiszszük azt is, hogy bizonyosan tulnyomó részök minden kifogáson felül áll. De sajnos, tapasztalatok bizonyítják azt is, hogy nem egy helyen,

nem egy tagjok ellen, sok a kifogás és panasz.

Ha ez csak igen ritkán s ugyszólván szörványosan fordulna is elő, már ez esetben is elég aggodalommal tekinthetnénk az elé, hogy az anyakönyvvezetés az ő kezeikbe kerüljön. — De midőn az illető esetek folyton szaporodnak, ez bizony súlyos baj.

S valóban megdöbbentő példa a többi között az, melyet az egyik megye (Baranya) nyújtott, hol mindjárt azon a közigazgatási bizottsági ülésen, mely az anyakönyvvezetők névsorát tárgyalta, a legalaposabb kifogások folytán 15, mond tizenöt jegyző kitérőltetett!

Továbbá a bemutatott javaslatok, más szempontokból is, nagyon érdekes és valóban megfigyelni s megszívlelni való részleteket tartalmaznak.

A legérdekesebb adatok egyike az, hogy bár a felhívott megyék, előreláthatólag, a kormány kívánságainak mindenképen megfelelni iparkodtak, s bár a kész tervezet itt-ott ugyancsak erősen tarka képet mutat (tudniillik a jövő anyakönyvvezetők sorában szerepel; bíró, jegyző, tanító, magánzó, földbirtokos, bérlő, orvos, mérnök gyógyszerész, postamester, kereskedő stb.) mindenütt több-kevesebb számu külön anyakönyvi hivatal is kénytelenek voltak a tervezetekbe fölvenni. (Biharban 19!)

S hát ez a körülmény is fényesen beigazolja azt, hogy korábban kifejtett kritikánk teljesen bevált!

De a felhalmozott s gondosan áttanulmányozott anyagkészletből még sokkal épületesebb részletekről is referálhatunk, melyek az eddig fölmerült nehéz aggodalmakat ugyancsak nehezebbekké tehetik.

Az egyik helyen a javaslat legalább a jelöltek előleges megkérdezése után készült, míg másik, a legfőbb helyen még ez sem történt meg, s így az egész tervezet érteke ugyancsak kétes.

Az egyik helyen (Vas) valószínűleg nyílt titok, hogy a kijelölésnél legnagyobb figyelemmel voltak az illetőknek politikai

érzelmeire. s a ki a megyegyűléseken valamikor antiliberális módon viselkedett be nem jutott a névsorba.

S a másik helyen (Csik) kortesszolgálatok megjutalmazására használtatott fel az új anyakönyvvezetői állás (még az ilyen sovány falat is elég jó arra?)

Az egyik helyen (Vas) valódi felekezeti tekintet jutott tulsulyra, a menyinyiben igen jelentékeny számu protestáns tanítót jelöltek ki (bizony furcsán lesz az, a lelkész nem, de a tanító igen, képzeljük, menyinyire fogja ez emelni a lelkész tekintélyét!)

A másik helyen (Baranya) elég kegyesek voltak a katolikus tanítóknak is egy-egy helyecskét juttatni (köszönjük szépen, de nem kérünk belőle!)

S ismét más helyen (Esztergom) tüntetőleg kizárták őket azon indokból, mert majd papi befolyás alatt állanak (megvárjuk, hogy továbbra is fennálljon ez az erényök!)

Igen jellemző az is, hogy az egyik helyen (Heves) a liberális gondolkodás olyan kislelkű volt, hogy egészen nyíltan kijelentette, hogy nem kell zsidó, míg ellenben a másik helyen (Arad) nagylelkűek voltak s megengedték, hogy jó lesz a zsidó is (hát hiszen az szörnyen épületes lesz, ha majd a keneszténynek s főleg a katolikusoknak a zsidó anyakönyvvezető elé kell járulnia!)

S végre mit mondjunk ahhoz? hogy a jövő anyakönyvvezetők sorában igen sürűen előfordulnak a községi irnokok, segédjegyzők stb. (tehát olyan egyének, kiknek sem kellő érettségök, sem pedig szilárd pozíciójuk nincsen!)

S bizony akaratlanul is azt kérdezzük: valljon milyen munka lesz az? melyet majd a fennebb jellemzett felfogások szerint javaslatba hozott új anyakönyvvezetők meg fognak cselekedni?! — —

Mindazonáltal még a jelen kritikus esetben sem ragadtatjuk el magunkat arra, hogy talán tulszigoruak legyünk. Fölteszszük és elvárjuk, hogy a telj

tisztelt különböző rendű és rangú új anyakönyvvezetők, a legjobb akarrattal azon lesznek, hogy a legfontosabb életérdekeket körülölelő feladataiknak, buzgón és tőlük kitelhetőleg jól megfeleljenek. De persze ennek egy másik, manapság igen jelentékeny akadályát is vesszük észre.

A belügyminiszter ugyanis az ő utasításaiban rendszerint ingyenes munkát kíván, s csak a körülményekhez képest esetleg helyez kilátásba valamely díjazást.

S valljon a javaslattevő megyék ugyan mit mondanak erre vonatkozólag?

Legrövidebben csupán azt az egy tényt konstatáljuk, hogy a legszolgálatkészebb megyék is (Bihar is) javasolják a díjazást. Csak az a különbség, hogy egy helyen (Baranya, Békés, Csanád) mindenkinek, míg más helyen (Bihar, Pest) némelyeknek kérik. S az utóbbiak között a különbség az, hogy az egyik (Bihar) a magasabb javadalmuaknak, s a másik (Pest) a kisebb jövedelműeknek szánják.

A díjazás mértékére nézve azután igen nagy eltérések vannak, 60—300 frt s a külön anyakönyvi hivatalok számára 300—600 frt.

S mondanunk sem kell, hogy szerintünk a legmagasabb tétel is még mindig fölülte csekély! — —

Mind azokból, a miket előző és mostani fejtegetéseinken elmondottunk, szabadjon már most a következtetéseket is megvonnunk.

Az összes javaslatok együtt egy nagy chaoszt képeznek, valljon ki fog ebből valamire kibontakozhatni?

A legnagyobb egyenlőtlenségek és elmentések kirivók, ugyan ki fogja ezeket kiegyenlíteni?! —

De van egy dolog, mely egészen világos, tehát végképen elintézettnek tekinthető, ez az, hogy a jövő anyakönyvvezetés, magában véve is, bizonyosan rosszabb lesz az eddiginél.

S ha díjtalan lesz, kelletlen is lesz, vagyis még sokkal rosszabb lesz.

S ha idővel ezen segítenek, hát végtelenül drága is lesz! —

Kellott ez a mi szegény országunknak?! — —

A nyitrai mandátum.

Ifjú gróf Zichy János Zelenyák János országgyűlési képviselő kíséretében folytatja körútját. Legutóbb Udvarnokon, Salgoeskán és Lehotán rendkívül fényes fogadtatásban részesült, ezután pedig más három községbe mennek. A Zichy-párt részéről a lelkesedés imponáns módon nyilvánul. A rend példás. A Janics-párt emberei maguk tépik szét lobogóikat, hogy azt a Zichy-pártiakra fogva, ez utóbbiakat kompromitálhassák. Bende Imre püspök távol áll minden beavatkozástól és a kanonokok Nyitrát el sem hagyták. A Janics-párt visszaéléseink ellenőrzéseire a közvélemény kormánybiztos kiküldését sürgeti.

De azért minden nap meghozza a liberális forrásból eredő vészhirességet: ez a pap lázít, ez a választó itt meg ott ezt és azt megebrudalta, tépik a zászlókat, Zichy lemondott s tudja Isten mi mindenfélét kolportálnak ott a kerületben és a fővárosi sajtóban. Hát lehet, hogy némelyek érdekében áll, ha zavarost idézhetnének elő, melyben halászni lehetne. A néppárt hívei semmi hírt hitelt nem adnak. Férfiasan, szabadságuk tudatában, melyhez senki sem nyulhat, tartózkodnak minden retorziótól. Akik álhíreket terjesztenek, azt gyengeségük tudatában teszik, kivált mióta Tarnóczy a néppárt híveit megszorította. Nekik sem lázításra, sem verekedésre szükségük nincs és ha provokálnák is őket, akkor is kifognak térni minden rendzavarás elől.

„A kis-marjai nép baja.“

Laptársunk a »Szabadság« tegnapi számában a fenti cím alatti két cikkben hasábon átfoglalkozik a kis-marjai helv. vallású hívek azon szándékával, hogy azok — elégedetlenek lévén lelkészüikkel — a róm. kath. hitre akarnak térni. Számszerint »165 családfő nyilatkozatot irt alá, hogy ha igazságot nem kapnak, ők áttérnek a róm. kath. vallásra.«

Szándékosan nem foglalkoztunk eddig ev. ref. vallású polgártársaink ügyeivel, nem fogunk ezután sem. A kis-marjai ügye is már tegnapelőtt délután ismeretes volt előttünk, de hallgattunk róla; — intézzék el ők maguk. Most is csak azért írunk róla, mert a »Szabadság« tegnapi vezércikkében burkolt gyanu van, — nem tudni: ki ellen?

Arra kérjük azért tisztelettel laptársunkat, legyen szives kijelenteni, kire érti a következő kifejezést: »Iutjuk, hogy ezt a gyűlöletet titkon működő kezek mesterségesen szitják?«

A katolikusok mindaddig semmit sem tudtak a kis-marjaiak elégedettségéről s annak következményeiről; őket tehát e vád nem illetheti. Hisszük, hogy reájuk »odaát« sem gondoltak.

Érdekes követválasztás Németországban.

Passomban a nmpokban birodalomgyűlési képviselőválasztás volt. Öt jelölt mérközött egymással. A centrum jelöltje, dr. Pichler 8817 szavazatot kapott, a többi négy párt (paraszti-egylet, liberális, demokrata és szociáldemokrata) jelöltjei összesen 4682 szavazatot kaptak; tehát a 13.500 szavazónak több mint $\frac{2}{3}$ -mad része a centrumra szavazott. Persze ott nincsenek — Tarnóczyak!

Lapszemle.

Budapest, 1895. április 5.

A Magyar Állam »Miért küzdünk« cím alatt az egyházpolitikai javaslatok és törvényekre vonatkozólag azt mondja, hogy nem első vihar ez s nem is utolsó. Az egyház, mely Róma vérengző eszászárai alatt tanult küzdeni, ki fogja állani e vihart is.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A meghívás.

A »Tiszantul« számára írta: Tötteleki.

Soha ártatlanul nem szenvedtem.

Csak legyenek egy kevésbé türelmesek nyájas olvasók, fenti állításom igazsága a végén napnál világosabban ki fog tűnni és önök szomorodott szívvel fogják megszívlelni figyelmeztetésem, melyet morálként im ide igatok: vidéki ismerősödtől, kinél még soha nem voltál, csakis az óvatosság mindenféle szabályainak szemmel tartásával fogadj el meghívást.

Nagy tisztelőm volt Bunkó Bendeguz orosz falvi birtokos. Renomémat a »Szabadelvű nagy dob,« ezelőtt »Israel harsonája« című vidéki lap utján szereztem.

Az utczán ismerkedtünk meg.

— Én Bunkó Bendeguz vagyok.

— Igen örülök, én meg Törös Töhötöm.

— Részemről a szerenese, de milyen szerenese, hisz ép önt keresem már egy fél napja. Huh! azok az elbeszélések; az a töménytelen gyilkosság, az a tömördek mérgezés, verekedés, gyilkosság és öngyilkosság, véletlen és véletlennek látszó szerencsétlenség, rablás, lopás, sikasztás, gyújtogatás, szökés és szöktetés, szenzációs elfogatások, rémes bűnperek . . . micsoda gyönyör! . . . micsoda élvezet! . . . Ön az én emberem, nem, a mi emberünk.

— Oh uram! . . .

— Igen ön a valódi író! Vagy talán nem úgy van?

— De kérem . . .

— Mit? szerénykedik? Hát nem gyilkolnak, nem verekednek, nem öngyilkolónak, nem mérgeznek, nem balesetnek, nem gyújtogatnak, nem lopnak, nem rabolnak, nem sikkasztanak, nem hamisítanak, nem szöknek és szöktetnek manapság az egész vonalon?

— Ez az igazság, a többi mind mistificatio, hazugság!

— Az idealizmus? phuj! az erkölcsös termékek? phuj! Ki hiszi ezeket, ki olvassa ezeket? Ön reális író, ismeri az embert, a modern embert, a mai kor emberének testét lelkét, belső világát, gondolkodás módját, erkölcsi értékét, eszelekvésének rugóit. — Tudja, hogy mi önt olvassuk: a feleségem, a hat leányom, a jegyző, a jegyzőné, a jegyző hét leánya, a tanító a . . .

— Igen meg vagyunk hatva, de . . .

— Mi is mindig igen meg vagyunk hatva. Azt mondta a feleségem meg a leányaim mikor legutóbbi munkáját: »A holta után gyilkoló menyasszony«-t elolvasta:

— Bendeguz! elfogsz menni Várdára és felkeresed Törös Töhötömöt és meg mondd neki, hogy az oroszfalvi intelligenzia, nem, ugy nem jó lesz, az orosz falvi szépnem szerencséjének fogja tartani, ha eljön egy estére, vagy akár egy hétre. Uram, azaz kedves öcsém, ugy-e nem haragszik, ha így czimezem — jöj-jön hozzánk bármikor, reggel vagy délelőtt, délután vagy este, éjjel előtt, éjjel után vagy hajnalban; talpra állunk, esinálunk a tiszteletére olyan dárídót, estélyt, egy szóval eszem-iszomot, hogy a csillagos eget . . . eh! mit is be-

szélek? Tudja nagyon szeretnénk, érti? No hát!

— De uram ily megtiszteltetés! Álmodni sem mertem volna . . .

— Lári-fári édes öcsém. Hanem ne ácsorogjunk itt az utczán, menjünk be a »Fényes nap«-ba igyuk meg a brudert és ne uramozz. Magyar ember vagyok, magyar ember vagy! hát mit? hunczut az ur!

— Legyen — rebegtem — hunczut az ur!

Bementünk: — Mikor, hogy, miképen, mi módon, s mely eszközök segélybe vételével értem haza? nem tudom.

Harmadnapra ébredtem fel.

Egy hosszú gyötrő álom gyanánt tűnt fel az egész epizód.

Töprengtem. — Csakugyan létezik Orosz-falu, Bunkó Bendeguz, a felesége, a hat leánya, a jegyző, a jegyzőné, a két jegyző leánya, a tanító és nem emlékszem hány leánya?

Szerencsére töprengésem összekuszált fonálát elvágta a levélhordó. Egy vegyes illatu levélkét nyomott a kezembe.

Nézem, női írás, teie orthographiai hibákkal. A levél orthographiai hibák nélkül így szólott:

Tisztelt ur!

Bendeguzt nagyon csuful berugatta. Ezért nagyon haragszom magára; egy feltétel alatt azonban hajlandó vagyok megbocsátani. S ez: ha legközelebb mikor ideje engedni meglátogat bennünket.

Bunkó Bendeguzné,
szül. Mozgó Patagónia.

A **Hazánk** a politikai élet mai siralmas állapotáról ír, s minden bajért a kormányt okolja, melyről kimutatja, hogy a nemzet közvéleményét meghamisította s rossz irányba terelte.

A **Nemzet** rendkívüli silány érveivel azt igyekszik védelmezni, hogy a kormány miért nem vesz részt az országos gazdakongresszuson.

A **Nemzeti Újság** sürgeti a büntető törvénykönyvek egy új parafussal leendő kiegészítését, mely intézkedéseket tartalmazzon a dinamit-merénylők ellen, mert a mai állapotok mellett az ilyen merénylők nevetségesen csekély büntetésben marasztalhatók csak el.

A **Pesti Hírlap** rendkívül erős hangú izgató cikkében »Osztrák papok Magyarországon« cím alatt, kik alatt a néppárttal rokonszenvező papságot érti, kiket a magyar papok ellen, kiket izgatással, türelmetlenséggel, hazafiatlansággal, törvényszegéssel stb. vádol s végül felhívja a kormányt a papok szigorú megbüntetésére és a papi izgatók immunitásának megszüntetésére, végül pedig a püspököknek erős megdorgálására.

A **Pesti Napló** az országos magyar gazdakongresszus ellen ír heves hangú cikket s hosszasan igyekszik megegyezni, az agráriusok által felvetett eszméket, melyeket egyoldalúságról vádol s roppant veszedelmesnek tart, s végül olyanokat is tulajdonít neki, mik a rágalom világos jeleit hordják magukon.

Az **Egyetértés** a Bécsben megválasztott antiszemita községi tanácsosok ellen dühöng, kiknek irányelveit kihivetleneknek, sőt károsoknak tartja, melyek mihamarabb lefognak magukat jární.

A **Magyar Hírlap** »Tőzsdeszpekuláció és vasutállamosítás« cím alatt az osztrák déli vasut államosítása alkalmából rámutat az Ausztriában kesdeményezett s a tőzsde ellen irányuló akció helyes voltára s arra, hogy elűrhessen hatalmaskodás és zsarolással szemben eljött az ideje tenni valamit.

A **Budapesti Hírlap** a Hentzi-szobor elleni merénylet által okozott eseményeket és közhangulatot jellemzi. — S azt javasolja, hogy a merénylőt ne üldözzék, mert ezzel a dolgot még jobban elmérgesítik s a királynak a nemzet iránti érzelmeit, nagyon megváltoztathatják, minek már abban is nyilvánulnak előjelei, hogy O felsége hosszabb ideig nem fog Budapestre jönni.

A **Magyarország** »Tengődés« cím alatt azt mondja, hogy a Bánffy-kabinet négy hónap előtt duzzadt a cselekvés szándékától és elmult negyedfél hónap anélkül, hogy valamely organikus reformnak csak az árnyéka is bevetődött volna a képviselőház termeibe. Jövőre nézve pedig semmi programja nincs e kabinetnek. Olyan kormányt kíván látni az ország élén, mely, ha nincs is vele egy véleményen, cselekedni tud tüzni maga elé s azokért cselekedni és harcolni tud.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Április 5. —

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Esterházy Kálmán gróf, Josipovich Géza, Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Dániel Ernő, Lukács László, Erdélyi Sándor.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter bemutatja a közös hadsereg és a honvédség elszállásolásáról szóló törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Következik a napirend: A magyar korona országainak egész területén érvényben levő törvényes kamatláb leszállításáról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A törvényjavaslatot a ház harmadszori olvasásba elfogadja; valamint elfogadták a törvényes kamatláb meghatározásáról szóló és a szőlődezmaválsági tartozások lerovására nézve adandó újabb állami kedvezményekről szóló törvényjavaslatokat harmadszori olvasásban.

A tengeri hajók építésének állami segélyben való részesítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál.

Lukács Gyula a segélyösszeget igen csekélynek tartja, épen ezért a törvényjavaslatot nem is fogadja el.

Battyányi Tivadar gróf elfogadja a törvényjavaslatot s kéri a kormányt, hogy az erősség érdekében adjon nagyobb szubvenziót.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter a hajóipar érdekében elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

A ház többsége a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

A mekkai zarándoklásnál való óvintézkedésekben, a paesirtában, a mint égbe furja énekét.

Hajh! de mind e gyönyör előbb megszóktatt, később unalmassá, végre émelgyössé válik, ha az embernek kevésbé nemes része kezd erőlyesen követelni a magáét, röviden: ha megéhezik.

Én pedig megéheztem. Hajnali három órától ülök. — most már tíz óra. A reggelit Oroszfalván akartam elkölteni s ime délre is alig érünk célét.

Kellemesen csalódtam. Oroszfalvának szalma fedelű viskói előtt találtuk magunkat a mint egy völgybe leereszkedtünk.

Egy hosszú utca torkolatában állapodtunk meg.

— Kocsis, áldja meg az Isten pihentessen, hogy a meglehetősen meredeken megállás nélkül juthassunk fel!

— Ne féljen uram! ha ezek házakat látnak tudják hogy valamelyik előtt megállapodunk és hogy hamarabb célét érjenek, repülnek mint a sárkányok.

De bizony, továbbra is csak mentünk mendegéltünk. A mint ezt cselekszük egyszerre pokoli lárna ordítás, sikitás zürzavaros zaja csapja meg halló szerveinket.

Halálra fáradt lovaink is tettek egy néhány meddő kísérletet, füleiket hegyezni.

A zsvaj mind közelebről hangzik, okát is megtudtuk. Egy gömbölyűre hizott szederjes képű asszonyság nyakába akasztott nagy dobót ütött, utánna vagy száz gyerek taktusra lépetgetve ordította a dob hangjai után:

»Halljátok e bolond tótok, bolond tótok.

dések és a persa öbölhez szervezendő egészségügyi felügyelet tekintetében követendő eljárás szabályozása iránt 1894. évi apr. hó 3-án Párisban kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot Belitska Béni előadó ajánlása után egy általánosságban, mint részleteiben minden vita nélkül elfogadták, ugyszintén elfogadták Mülek Lajos, Bornemissza Lajos, Szalay Imre és Lits Gyula felszólalásai után a mezőgazdasági statisztikai adatok összeírásáról szóló törvényjavaslatot, valamint a Rába és mellék folyóinak szabályozásáról szóló 1885. évi XI. t. cz. és 1893. évi XVII. t. cikkek végrehajtása folytán szükséges teendőkről szóló törvényjavaslatot Reiter János felszólalása után.

NAPTÁR.

— Április 6. —

Szombat, Róm. kath. Czölesztin. Prot. Czölesztin. Gör. kel. márcz. 25. Gyümölcsoltó B. A. Izr. Nisan 12. S. Zaud.

Nap két 5 óra 16 p., nyug. 6 óra 18 perc. Hold kette 2 óra 30 p., nyug. 3 óra 54 p.

Április 5. Katonai lóvásár Nagyváradon.

„ 5. Iskolaszéki ülés.

„ 7. A kerületi betegsegélyző egyesület ülése.

„ 8. Biharmegyei községi és körjegyzők egyesületének rendkívüli közgyűlése d. e. 10 órakor a Széchenyi szállodában.

„ 11. Városi közgyűlés.

„ 15. A kereskedelmi kóroda egyesület közgyűlése.

„ 15. A nagyváradi építőiparosok tarsulatának közgyűlése d. e. 10 órakor az ipartestület helyiségében.

„ 16. Zárhatáridő a László malom új részvényeinek jegyzésére.

„ 28. A nagyváradi szőlőbirtokosok közgyűlése.

Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Hm, ez ugyan szép dolog! Én rugattam be, én? a ki ebéd előtti egy pohár sörömön kívül soha semmiféle italt nem élvezek, kivéve, ha nagy ritkán potyához juttat szerencsés csillagzatom. Megharagudtam. Nem megyek! És mért ne mennék? Csak azért is! Hisz ünnepeletni fogom magam! Tehát megyek! Hanem adjuk a szerényt. Nem írom meg mikor megyek. Ne várjanak; csak egy betoppnok, meglepem őket! A hatás így nagyszerűbb lesz. Megjelenésem el fogja őket ragadtatni. Lássák, hogy megszoktam a fényt és hődólatot.

A hogy gondoltam, úgy cselekedtem.

Egy hét múlva fellábadozásom után, bérkocsit fogadtam.

Szegény gebék ménta most is látnám őket lehorasztott főjükkkel, lefőgő füleikkel, megüvegesegett fénytelen szemekkel, lecsüngő álukkal. Kiálló oldalbordáik, hegyes keresztosontjaik és dagadozó lábaik, szörnyű némaságukban is hangosan óvást emeltek a 18 km-ternyi ut strapája ellen. Hajh, süket fülekre találtak, s mikor a kocsis ékesen szóló bő beszédűségével biztosított, hogy lovai valóságos sárkányok: ruganyos léptekkel szálltam a bőr nélkül szűkoldű kőczos ülésre.

Mentünk, mendegéltünk, mint a mesékben szokták, azzal a külömbsséggel, hogy ott mindig mennek mendegélnék, s a fáltosok néha 100 mértföldet is keresztül ugranak, a mi táltosaink ellenben nem mindig mentek mendegéltek, sőt gyakran megállottak, ugrani azonban sohasem ugrottak.

Legalább gyönyörködhetem a felkelő nap szépségében, a zöldelő rétekben, a hullámzó

Higyjétek el a mit mondok, a mit mondok. Később tudtam meg, hogy Oroszfalván az öregek csak tótul, az ifjabbak tótul és magyarul, a legifjabbak meg csak magyarul beszélnek. —

Az asszonyság megált, a dob verőket, mint karnagy a pálczát, feltartotta, mire esend lett és siri némaság.

Aztán nagy irást bont ki és rekedt hangon, melyből kiritt a szesz, elkezdte:

— Közhirre tétetik: Nagyságos Bunkó Bendeguz urnak x—y telekkönyvi szám alatt fekvő ingatlanai április hó elsején el fognak árvereztetni.

Kinek a parancsából? mi nemü adóságok fejében? azt már nem tudom.

Megijedtem, de nem a zajtól, mely a »Halljátok e bolond tótok« szövege mellett ujjal felhangzott. Ettől a lovak ijedtek meg, s miután bölesen belátták, hogy az előre ragadáshoz megfelelő erővel zörgő csontjaik nem rendelkeznek: végső erő megfeszítéssel s bámulatra méltó egyetértéssel hátrafelé ugrottak, s a rudat szerencsésen eltörték.

— Tyhü! az áldóját! — Ezt a kocsis mondta — meg van a baj.

— Meg ám! — Csakhogy én egészen más bajt értettem, mint ő kegyelme a kocsis.

— Most már szálljon le az ur én megyek a kovácsához, a rudat megpántoltatni.

Nem ruganyos léptekkel ugyan, de még is le szálltam

Mentem, cézél nélkül bolyongva s bizva a véletlenben.

Egy fehér gubás atyafit szállítok meg.

* **Steiner püspök beszéde a brünni keresztelőn.** Steiner Fülöp székesfehérvári püspök a királyi dedunokájának és keresztfiának, József Ferencz Szalvátor főhercegnek a megkeresztelése után szép beszédet mondott, melyből közöljük a következő hatásos emelkedett részt:

Áldóan pihen a szentséges Szűznek, a Habsburg-ház mennyei patrónájának anyai szeme ezen a nemes fejedelmi magzaton és a szent anyai kezek, amelyek egykoron Bethlehemben az isteni gyermeket, e gyermek megváltóját, oltalmazva hordozzák, ki vannak nyújtva fiának szíve felé, hogy áldást és szent malasztot kérjenek az új pártfogolt számára; és István, a nagy apostoli király és mindazok, akik Isten trónja előtt, Isten világosságában tündökölnék, oltalmazóan, áldóan nyújtván ki kezöket Ausztria-Magyarország, a híven szeretett császár és apostoli király és felséges háza fölött — mindnyájan egy szívvel, lélekkel könyörögnek ma e fejedelmi magzat számára áldást és szent malasztot s boldogságot itt e földön és az örökkévalóságban. Valóban magaslatos, szentséges és megragadó pillanat! E magaslatos és szentséges pillanatban mi, megerősödvé szent hitünkben, Krisztushoz és egyházához való hűségünkben, fölemeljük hálával telt szívünket az Isten irtalmas trónjához és a legdusabb áldást könyörögjük le Habsburg nemes, legifjabb sarjadékára, fenséges kegyes szüleire, nagyszüleire és dédszüleire, az egész híven szeretett uralkodóházra. Hosszú életet, szent malasztban és áldásban gazdagot adjon Isten a fenséges megkereszteltnek, támaszára a trónnak, boldogságára fenséges szüleinek, vigaszára, örömére, jóvoltára Ausztria-Magyarország népeinek. Ámen.

A keresztelő után való dejeuneren a király poharat köszöntött kedves keresztfiára, szüleire és nagyapjára.

* **Az árvíz.** Bár tegnap tiszta, napfényes idő volt, azért a Sebes-Körös egyre áradt; csak egyszer-mászor vettek észre némi apadást, amit azonban pár óra múlva újra duzzadás követett. Szabó Gábor rendőrbiztos reggeli jelentésében azt emelte ki, hogy az elmúlt éjszakán a partomlás egyre tartott és reggelig a Knapp Ferencz téglavetőjétől lefele majd mindenütt egy ölnyi szélességben hordta el az ár a földet. A Budainé házának alsó, toldalék-épületéből egy özvegy nő kiköltöztetését rendelte el és rendeletének fogamatot is szerzett. Az áradat 13 telket támadott meg, de ezek közül csak négyen van eddigelé komolyabb baj, vagyis a Weisz, Budainé, Katz és Rácz-féle

házak vannak veszélyben. A víz ereje oly nagy, hogy a főmérnök véleménye szerint most lehetetlen segíteni a bajon. Bár este 7 óra körül jelentékeny apadás volt észlelhető, a rendőrség és tüzoltóság még egyre készenlétben maradt. — A Fekete-Körös áradásáról az alispáni hivatalhoz következő távirat érkezett a tegnapi nap folyamán:

Alispán. — Nvárad.

Fekete-tóton reggel 5 óra óta 52 czm. apadás, 1 órakor 370 czméter; három alsó szakaszon óránként 2—3 czméter áradás Aulon déli 1 órakor 730 czméter — reggel 7 órakor 761 czméter volt a vízállás. (Feladatott a füzes gyarmati őrháznál.)

Sántha.

* **A Tereziánium pályázatai.** A bécsi Tereziánumban a jövő tanévre két magyar alapítványi helyre igényt tarthat bármely bevett valláshoz tartozó magyar állampolgár fia, ha már van 8—13 éves és szülei vagy gyámja kimutatják, hogy az évenként mintegy 200 forintra menő mellékiadásokat fedezni tudják. A kérvényt a szükséges hiteles okmányokkal felszerelve május hónap 12-ig, vagy a királyhoz, vagy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz kell benyújtani.

* **Fizess a vizért mert jön a végrehajtó.** A vízvezetési főosztól a házak telkeig szolgáló vezető cső előállítási árának megtérítése végett a tanács felhívta mindazon háztulajdonosokat, a kik magukat az egyszerre való lefizetésre, avagy a 10 évi kamat nélküli törlesztésre kötelezték, hogy ezen kötelezettségüknek folyó évi május 15-ig feleljenek meg, mert ha a jelzett napig a város pénztárába befizetni elmulasztják az esedékes egész összeg, illetve részlet 6 %-os kamataival közigazgatási végrehajtás útján fog behajtatni.

* **Kanonoki kinevezés.** A hivatalos lap tegnapi száma hozza: Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére az esztergomi székes főkapitálamban Venczell Antalt a budapesti központi papnevelde aligazgatóját valószínűs, Krechnyák Lénárd dejtei plébánost pedig ezimzetes kanonokká

kinevezem. Kelt Bécsben, 1895. évi márczius hó 13-án. Ferencz József s. k. Dr. Wlasiacs Gyula s. k.

* **Négy ökrrel a halál torkába.** Majdnem végzetessé válható szerencsétlenség történt folyó hó 4-én délután a nagyváradai szőlő-hegy körösoldali utvonalan. — Schenker Mihály szőlőtulajdonos bérese, Rab Mihály, f. hó 4-én reggel egy négy ökrös szekérrel kiment a szőlőbe, hogy ott munkáját elvégezze. — Ugy délután 4 óra felé lehetett, midőn hazafele indult. Amde míg ő fenn dolgozott a hegyen, addig a Körös medréből kiöntött s az egész körösoldali utat mintegy 7 méter magasságban ellepte. Rab Mihály béres mitsem sejtve, egész nyugodtan ment neki a víznek; de alig hajtotta bele a négy ökröt, az ár rögtön tovasodorta őt is, az ökröket is. Szerencséjére oda érkezett Szilágyi Lajos hegyőr, ki több vinczellérel kimentette a halál torkából. Az ökröket is sikerült a vízből még élve a szárazra tereelni. — Rab Mihálynak egy kis elájuláson kívül komolyabb baja nem esett.

* **A községi és körorvosok mozgalma.** Magyarország községi és körorvosai, kik 1893-ik évi december 4-én kongresszust tartottak és egy akkor megállapított memorandumban tartathatlan helyzetük javítását kérelmezték a belügyminisztertől, összegyűltek ismételtén Budapestben. Értekezletet tartottak a »Gyakorló orvos« szerkesztőségében s elhatározták, hogy ezen memorandumot az új belügyminiszternek is figyelmébe ajánlják újból s egyszersmind felkérlik, hogy még a közegészségügy államosítása előtt rendeleti uton segítsen immár nyomorúságos helyzetükön. A deputációt a miniszter már fogadta a képviselőházban a miniszteri szobában. A miniszter hangsúlyozta, hogy az 1876. törv. XIV. t.-cz. revíziójának szükségességéről még hivatalnok és képviselő korából olyan alaposan meg van győződve, hogy alig ismer sürgősebb teendőt, mint e tarthatatlan viszonyokon segíteni. Természetesen a közérdeket szem előtt tartva, igyekezni fog a községi és körorvosoknak helyzetén sürgősen segíteni. Pontos terminust nem adhat s a részletekre nem terjeszkedhetik ki. Megnyugtathatja a községi és körorvosokat, hogy nagyon rövid időn belül keresztülviszi a közegészségügy államosítását.

* **Eljegyzés.** Flór János cs. és kir. huszárfőhadnagy a napokban tartotta eljegyzését özv. Serly Ödönné szép és művelt leányával Mathilddal, Winterhalter Antal nagyváradai l. sz. kanonok unokahúgával.

* **Örült gyermekek.** Prágából írják: Egy Komesztik János nevű lischitzi parasztnak gyermekei és pedig egy tizenkét éves fia, egy tizenhárom éves és egy csecsemő leánya nemrég dühöngő örültségbe estek. A fiu, amikor rájön az örülési roham, összetör és zuz mindent, ami a keze ügyébe esik; az udvaron szaladgáló baromfiakat összefogdossa, szétépi és vérüket kiszívja. A leány rohamai nem ilyen erőszakosak, de annál gyakrabban jönnek. Hogy a csecsemő gyermek örültsége miben nyilvánul, erről nem szól a tudósítás. A gyermekek, apja, anyja épeszü, de nagyapjuk mint dühöngő örült halt meg ezelőtt tizenhét évvel.

* **A Rhédey-kert a tanácsban.** A Rhédey-kert kibővítésének ügyét a tanács a tegnapi ülésben tárgyalta és pártoló véleménynyel terjeszti a legközelebbi közgyűlés elé.

* **Ehező önkéntes.** Egy szegénysorsu önkéntes szomorú végéről írják Bécsből: A »Prater«-ban Szeidl István egyéves önkéntest a katonai őrzőát önkivületi állapotban találta. Mikor beszállították a kórházba, néhány perere magához tért és elmondta, hogy mérget ivott, mert már nem bírja tovább az életet. Könyek között mondta el, hogy már napok óta nem evett semmit. Azután ismét önkivületi állapotba esett, amelyből még nem tért magához. Az orvosok nem bíznak felgyógyulásában.

— Ez a nagyságos Bunkó Bendeguz háza? — egy cserepes házra mutattam.

— Nincs különben, könyörgöm. No az ünnepeletésnek vége, — gondoltam — de legalább jól megebédelek.

Benyitok. Az ablakból egy ijedt arc meredt reám.

A Bendeguz barátomé volt. Nehezen ismert meg...

Szomorú mosolylyal nyújtá kezét: — Barátom nagyon sajnálom, hogy kifáradtál.

— Bizony kifáradtam, de hagyjuk ezt. — Talán ő nagysága elfogad?

— A feleségem? Az elment még tegnapelőtt, a leányaim vele mentek, elvittek mindent az anyósomhoz. Érted? mindent. — Gondolhatod, hogy...

— Jó, jó barátom, de...

— Ugy-e valami harapnivaló?

— Eltaláltad. Reggel óta, illetve tegnap este óta...

— Hajh, hajh! barátom! szereted a lebbenes levest!

— Mi az?

— Lebbenes leves. — Azt eszem früstökre, ebédre, vacsorára. Igen finom étel, magam főzöm, pompás komedencia! Kár, hogy elébb rá nem jöttem. — Sajnálak, nagyon sajnálak!

— Hát menjünk valahová ebédelni!

— Hová? A jegyző kilök, ő az egyik kezes, a tanító kilök, ő a másik kezes, a zsidó április 1-én a saját házamból kilök, ő a hitelezőm! Hanem adok egy jó tanácsot:

— Arra nincs szükségem.

— Uram, a koci rud megcsinálódott, a lovak ettek, ittak, mehetünk. — Ezt a sárkányok hajtója jelenté.

— Mehetünk! Szervusz Bendeguz!

— Szervusz Töhötöm!

A legkevésbé sem ruganyos léptekkel szállottam fel a bőr nélkül szűkölködő kőzosz ülésre, melyről este a várdai derék mentő-egyesület tagjai emeltek le.

Nos nyájas olvasók, nem volt-e fentebb igazam?

Apróság.

* **Müertelem.** Megállt a falusi atyafi Pesten egy tenyes kirakat előtt, s hosszasan bámulta az abban kiállított olajfestésű arcképet. Nézte-nézte, s kritikáját végre e szavakba foglalta: No már akárki legyen ez az ur, de jól el van találva.

— Hát aztán miről véli kelmed?

— Mirül-e? Hát mikó de soha nem is láttam, mégis ilyen jól néz ki.

* **Svédország fővárosa.** Egy szemfüles, de hanyag diák felel a mappánál és a lezckét nem tudja, de azért nem hagyja magát: Svédország fővárosa Stok... Istók. Werp... Antwerp... Tanár (komolyan) Komponálsz?... Komponálsz?

Diák (Nagy lélekzettel): Svédországnak fővárosa Komponálsz.

* **A huszárok elhagyják Álmosdot.** A temesvári cs. és kir. hadtest-parancsnokság intézkedése folytán az eddig Álmosdon állomásozó 15-ik Pálffy huszár ezred egy századát a folyó évben megtartandó nagy gyakorlatok után Álmosdról elhelyezik más állomásra.

* **Egy plébános jubileuma.** Ujpesten megünnepelték Illek Vince plébános 25 éves jubileumát. Az ünnep hálaadó-istentisztelettel kezdődött az újpesti római katolikus plébánia-templomban, ahol Révész István plébános méltatta az ünnepelt érdemeit. Ezután a küldöttségek és hitfelekezetek üdvözölték Illek Vincét, ki köszönetet mondott az ünneplésért. A jubiléum tiszteletére díszebédet rendeztek, melyen számos fdlkösöntőt mondtak.

* **Talajviz a pincekben.** A nedves időjárás és valószínűleg az áradások következtében Nagyváradon rendkívül sok pinceben felakadt a talajviz. Némely helyen próbálták dézsákkal kimérni a vizet, de a kísérlet még rosszabb helyzetet teremtett, mert a vízfakadás még erősebbé vált. Bizony jó volna már egy kis állandó száraz idő.

* **A esodatevő Joan pápa betegsége.** Ezrével vándorol az orosz nép Konstadtba, a esodatevő Joan pápához, a kinek látására és imádságára a legsúlyosabb beteg is felépült. Így hitték legalább a császár alattvalói. Sőt maga III. Sándor császár is, a mikor látta, hogy a tudomány nem segíthet rajta abba vetette utolsó reményét, hogy a pápa könyörgése meg fogja hosszabbítani életét. Nemrégiben Joan pápa is megbetegedett. A kronstadti bucsujárás azért nem szűnt meg. Háza előtt naponként nagy néptömeg gyűlt össze, a mely látni akarta a szent embert, úgy hogy két héttig állandó őrség volt a kapu előtt, a mely hirdette a hívőknek, hogy Otjez Joan orvosi rendeletre nem fogadhat senkit sem. Végre márczius 11-én száz meg száz távirat adta hírül Pétervárnak, hogy másnap reggeli hat órakor Joan pápa misét fog olvasni a kronstadti székesegyházban. Aznap a vonatok zsúfolva érkeztek a kikötővárosba, mert mindenki jelen akart lenni a nagy eseménynél. Még a politikai hatóságok fejei is teljes számban megjelentek, hogy üdvözöljék a szent papot, a kinek becsületére válik, hogy nem él vissza az iránta tanusított babonás tisztelettel, sőt a kapott összes ajánlékokat jótékony célra fordítja, maga pedig beéri szűkös papi jövedelmével.

* **Öngyilkosság gyónás után.** Topánfalváról írják, hogy a szomszédos Bisztra községben különös módon vetett véget az életének Goran Petru jómódu oláh gazda. Az ötvennégy esztendőes férfit évek óta gyomorbeteg kórozta, amely az utóbbi időben még fokozódott. Az öreg ágyba feküdt, magához hívatta a pópát s arra kérte, hogy gyóntassa meg és részesítse a halotti szentségekben, mert érzi, hogy nemsokára meghal. A pap föl is adta neki az utolsó kenetet s eltávozott. Alig hagyta el a beteg ember házát, Goran Petru előkeresett egy három centiméter széles, huszonnégy centiméter hosszú, élesre fent kést és ezt egymásután többször a gyomrába szúrta. Tettét észrevették s siettek hozzá, de az öreg minden orvosi segílyt visszautasított, azt mondván, hogy ha addig nem tudtak rajta segíteni az orvosok, amíg »beteg volt« most már hagyjanak neki békét. Folyton a kezében szorongatta a véres kést, hogy hozzá ne is közeledhessenek. Két óra hosszat vergődött a vérében iszonyu kínok között akkor szenvedéseitől megváltotta a halál.

* **Az apácák tyukjai.** Kassay István t. rendőrbiztos, aki Katonaváron tartja fenn a rendet, amelynek lenni muszáj, tegnap rendkívül kijött a sodrából. Már az is boszantotta, hogy őt az újságírók meg se látták az áradásnál és olyan dolgokat írtak össze, amit ő is nagy meglepetéssel olvasott végig az újságból, pedig hát ő lett volna — ha lett volna olyasmi — hivatott, hogy a büszke rendőri központba telefontelefonozza. Szóval ezt a bosszu-

ságát tetézte tegnap három árvizes cigányasszony, akiket M.-Telegről hajtott Nagyváradra az áradat. Ezek a cigányasszonyok czérnaszlakra tengeri szemeket fűtek és az ő fennhatósága alá helyezett városrészben lakó apácák tyukjainak dobták oda az udvaron. Az éhes tyukok kaptak az eledel után és természetesen a cigányasszonyok zsákjaiba kerültek vagy tizen. A szellemes tolvajokat a rendőrök megcsípték, de azért még sem jártak tul az eszükön, mert nyolcz tyukot visszaadtak ugyan, de kettőt a ruhájuk alá dugtak. Mikor egyelőre bezárták őket, a ruhák alá bujtatott tyukok kezdtek tiltakozni a személyes szabadságuk megsértése ellen és az öreg Kassay bácsi is nagyot nézett. Kotkodácsolás a rokolya alól? Hm! furesa. Ilyet még ő sem hallott eddig. Először azt hitte, hogy valami babona van a dologban, de azután mégis csak az erélyhez látott, mert a tyukok nagy lármával egyszerre kiugrottak fogságukból. Amiért így megréfták a rendőrbiztos urat, de legfőképen azért, mert a közbiztonságra veszélyeseknek bizonyultak, kivezetette a cigányasszonyokat a városból.

* **Koporsók a vízben.** Polgárdiról írják, hogy az ottani kriptákat a rohamosan megindult hóolvadás következtében a víz előntötte és a koporsók valósággal usznak az iszapos árban. A veszedelmet úgy vették észre, hogy egy vándorló legény, akit az utja a temetőn vitt keresztül, egy márványoszlop feliratát el akarta olvasni, s amint ott álldogált, a föld alatta beszakadt. Csak nehezen tudott kiszabadulni a vállig érő mélységből, melyet jobbról-balról nyomban előntött a kripták vize. A vándorlegény előadása következtében több kimentek a temetőbe s általános pusztulást találtak ott. A sírhalmok legnagyobb része beszakadt, a talaj pedig kásamódra át van ázva 2—3 méter mélységben. A kriptákból napok óta merik a vizet, hogy a koporsókat megszabadítsák.

* **Magyar huszár szerencsétlensége Bécsben.** Súlyos szerencsétlenség érte Bécsben Bartha-Szabó Béla huszárőhadnagyot, a bécsi katonai lovagló-iskola tanárát. A Vágóhid-utczában lebukott a lováról s nem tudott többé felkelni. Nyilván agyarázkódást szenvedett. Kívánságára a katonai lovagló-intézetben lévő lakására vitték a szerencsétlenül járt huszár-tisztet.

* **Bérkocsis, aki fején találja a szeget.** H. K. nagyváradai bérkocsisnak sehogy sem fért a fejébe, hogy miért büntette őt meg a finánc két forintig. A hivatalban magyarázták meg neki, hogy azért történt biz az, mert nem volt a kérvényen »stempli.« Mikor azzal védekezett, hogy ő nem tudta — honnan is tudná ezt egy bérkocsis — ezt a kérdést intézte hozzá a hivatalnok:

— Hát maga megelégszik azzal, hogy ha a vendég azért nem akar fizetni, mert nem tudta, hogy mennyi a maga tarifája?

— Meg én — mondja nagylelkűen a bérkocsis.

A hivatalnok tagadólag rázza a fejét, de mégis ad neki egy jó tanácsot, hogy felebbezze meg a fizetési meghagyást. S miután csak két forintról van szó és ennyit elkérnének a felebbezés szerkesztéséért is, hát kérjen fel az uri vendégei közül valakit a megcsinálására; valakit, aki különben sem szokott neki fizetni.

A bérkocsis a tanács után cseppet sem jött zavarba és a hivatalfőnök előtt menten oda szólott az egyik irnoknak:

— Tekintetes uram, legyen szives megírni ezt a felebbezést.

* **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter Horszky János budapesti lakos építési vállalkozónak, mult évi december hóban benyújtott kérvénye alapján

a debreczen—derecskei, nagylétei helyi érdekű vasut Derecske állomásától Tépe irányában a m. kir. államvasutak B.-Ujfalu állomásáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyu vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

* **Vaszary hercegprimás tiszteletdíja.** A magyar történelmi társulat legutóbb tartott ülésén Szilágyi Sándor titkár bejelentette, hogy a hercegprimás 100 koronára rugó tiszteletdíjat, melyet a »Magyar nemzet történetéhez« írt előszóért ajánlottak fel neki, a társulatnak adományozta. Az adományt köszönettel fogadta a választmány.

* **Uj egylet.** Mező-Sass községben — mint levelezőnk írja — temetkezési egylet alakult. — Elnöknek Kozma Zsigmond oda való tekintélyes polgárt, jegyzőnek pedig Stiglicz Sándort választották meg.

* **„A két kutya“.** A várad olaszii róm. kath. fiiskolában látogatást tett a napokban két nagyvárad kanonok. A kis növendékek alaposan megfelelték minden egyes kérdésre s Z. I. kanonok a legnagyobb megelégedé-ét fejezte ki a hallottak felett; a tanító azonban egy kis ünnepélyes színezetet akarván kölcsönözni a látogatásnak, a feleletek után kiszólitott egy ökölnyi kis fiut, hogy szavaljon a magas vendégek előtt.

A bátor gyerek kilép a padból, meghajtja magát, kezével a szokásos taglejtést megtéve a vendégek felé, elkezdte szavalni legjobban tudott versét: »A két kutya.« »No, nekünk ugyan megadta, fordult Z. I. kanonok társához, jobb lesz, ha távozzunk.« — De azért elmenetelük előtt mindegyik egy-egy fényes 20 fillérest nyomott a mitsem sejtő, bátor kis fiu markába.

* **Szétrobbant Mannlicher-fegyver.** Plevljeben, mint onnan írják, a 32-ik háziezred lövőházában szerencsétlenség történt a minap. A 14-dik század lövőgyakorlatai közben egy Ersching István nevű zsámbéki születésű közlegénynek Mannlicher-fegyvere, miután háromszor már lőtt vele, szétrobbant a negyedik tölétől. A robbanás kiszakította a fegyvernek a cső és az agy között levő részét. Az egyik golyó Erschinget a hátán sebesítette meg a másik jobb tenyeré fölért hatolt be s egészen a karesuklóig tört fel. Ersching fájdalmában nyomban összeroskadott A vizsgálat kiderítette, hogy a tölények a szokottnál erősebben voltak megtöltve.

* **Lázító röpirat lefoglaltatása.** A híres román nemzeti kérdéssrőt dr. A. Sturdza nyilvános helyén tartott beszédét közlő s Bukarestben a »Typographia vomta Vationala« — nyomda által nyomtatott röpirat — példányainak lefoglalását a belügyminiszter elrendelte. — Felhivta hatóságainkat arra is, hogy ha ily lázító röpiratokra találának, azt a kir. ügyészséghez azonnal tegyék át. Hozzánk — hála istennek — ilyen csemegéket nem igen küldenek. Sokkal józanabb gondolkodásuaknak ismerik a mi románjainkat.

* **Egy rendőr találmánya.** Elmés szerkesztű fegyvernemet talált fel Topich Károly fiumei városi rendőr, egy társa, Slivar Antal gépész segítségével. Egy revolver ez, amelyet a gyalogsági, vagy lovassági tiszti oldalfegyverre lehet erősíteni, olyanformán, hogy mind a két fegyvert egyidejűleg lehet használni. Topich anyagi eszközök hiányában eddig nem tudta találmányát értékesíteni, illetőleg arra szabadságot szerezni. Szakértők a találmányt nagyon sikerültnek mondják.

* **Szekererek hareza Nagyváradon.** Báda Tógyer vigan haladt szekeren Lajos Ferencz és György András hosszú szekerek mellett. Amint az ostarát csak úgy lazán tartotta, lekapták kezéből az előbb említettek. Ő se volt rest, leugrott melléjük, kérte az ostort, de azok nem akarták neki visszaadni. Báda nem

teketóriázott sokáig, levett egy zsák lisztet ellenfelének a szekereiről. Ebből aztán kifejlődött olyan harc és háboru, hogy Ráda véres arcz-ezal ment panaszt tenni a rendőrségnél.

* **Elszólta magát.** Uram, ha ön nekem örökké szerelemről beszél, akkor arra kellene kérem, hogy kiméljen meg látogatásaitól.

— Nagysád, jöjjön hozzám feleségül és én esküszöm, hogy egész életében nem hall tőlem többé egyetlen szerelmes szót sem.

* **APRÓ HIREK. Szabadkán** Weitzenfeld Lajos 19 éves tanuló szülei lakásán ösmeretlen okból szíven lötte magát. — **Szt.-Kereszten** Nagy Bálint molnáregény szóváltás közben Horváth Nándor kocsiist úgy szíven szurta, hogy azonnal meghalt. A gyilkost elfogták. — **Vanyiskócz** községben nagy tűz dühöngött; hat család teljesen hajlék nélkül maradt. — **Ujvidéken** Zabránszky Antal 88 éves ács gyógyíthatlan betegsége miatt agyonlőtte magát. — **Debreczenben** Várnai Sándor kereskedő a ki anyagilag teljesen tönkre ment, megőrült. A szerencsétlen embert felvitték a lipótmezei tébolydába.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Tiszavölgyi vizállások.

— Április 5-én reggeli 7—8 órakor. —

Fekete-Körös: Belényes 102 cm. null fölött (a tegnapi kimutatáshoz képest 8 cm. apadás.) Tenke 278 cm. null fölött (48 cm. apadás.) Nagy-Zerind 644 cm. null fölött (37 cm. apadás.)

Sebes-Körös: Csuesa 151 cm. null fölött (14 cm. apadás.) Nagyvárád 208 cm. null fölött (8 cm. apadás.) Körös-Ladány 600 cm. null fölött (59 cm. apadás.)

Kettős-Körös: Békés 728 cm. null fölött (42 cm. apadás.)

Hármas-Körös: Gyoma 751 cm. null fölött (51 cm. apadás.)

Berettyó: Margitta 168 cm. null fölött (5 cm. apadás.) Berettyó-Ujfalu 336 cm. null fölött (27 cm. apadás.)

Fehér-Körös: Borosjenő 504 cm. null fölött (12 cm. apadás.)

A közönség köréből.

Nyilatkozat.

A »Nagyvárád« t. szerkesztősége saját valómása szerint kloaka-tisztító szerepét vállalta magára s ehhez képest egy idő óta célul tűzte ki magának, hogy minél nagyobb büzt terjesztve, a realiskolát teljesen tönkretegy. A büzben a »Nagyvárád« t. szerkesztősége éledeget, de hogy ez visszaélés városunk olvasóközönségének művelt ízlésével, az kétségtelen.

A tegnapi számban »A realiskola bünei« hangzatos című cikkre következő megjegyzéseink vannak.

A realiskola tanári kara érzi és tudja, mi a kötelessége s milyen felelőséggel tartozik eljárásáért. E tekintetben a »Nagyvárád« t. szerkesztőségétől nem kér és nem is fogadhat el sem oktatást sem megrovást.

A tanárok is emberek s mind ilyenek gyarlók is; mindazáltal, ha volt vagy van valami kifogásolni való egyesek működésében, azt a tanári kar nem takargatja s ha nem is fordul a sajtóhoz, illetékes hatóságának leplezetlenül föltárja. Arról azonban előre is biztosíthatjuk a t. szerkesztőséget, hogy a lapok, ha vannak, sokkal csekélyebbek, mint a hogy a »Nagyvárád« azokat feltüntetni akarja.

A tanártestületnek mint zárt testületnek kötelessége nemcsak egyéni, hanem testületi jó hírneve fölött is őrködni. Hogy mit szabad e tekintetben tennie, mit nem, azt nem kérdezi a »Nagyvárád« t. szerkesztőségétől, hanem igenis nyugodtan néz elébe a felsőbb hatóság ítélletének. Kvalifikáhatatlan ráfogás a »Nagyvárád«-nak azaz állítása, hogy az egymás ellen agyarkodó, egymás működését, erkölcsi életét fenyegető, gyalázó tanár urak napról-napra újabb leleplezésekkel kedveskednek a nagy közönségnek. Annyit azonban ismételve kijelenthet, hogy bizonyos jegyzőkönyvi kivonatok nem a tanártestület tudtával s beleegyezésével kerültek a sajtóba.

Lesz-e még fegyelmi vizsgálat vagy sem, egyelőre nem tudjuk; de biztosan hisszük, eredménye nem lesz olyan, mint a milyennek a »Nagyvárád« képzeli vagy talán szeretné.

A mi a »Nagyvárád«-nak azt a feltevését illeti, hogy a jövő tanév elején becsukhatjuk a realiskolát, e tekintetben is nyugodtak vagyunk; mert nem hihetjük, hogy a szülőközönség, a »Nagyvárád« erkölcsnemesítő cikkeit ismerve, tőle kérdezné, hova küldje gyermekeit iskolába.

A nagy közönség velünk együtt úgy van meggyőződve, hogy a »Nagyvárád«-nak szenzációt hajhászó közleményei többet ártottak a helybeli tanuló ifjuság erkölcsi és fegyelmi érületének, mint a realiskolának összes képzelt és valódi bajai, kiszínezett állítólagos »sikkasztásai és egyéb bünei.«

Nagyvárád, 1895. április hó 5.

A főrealiskola tanári kara.

Ertesítés.

Az ipartestület előljáróságának megbízásából bibornok-püspök ő Eminenciájához azon alázatos kérelemmel járultam, hogy úgy mint az előző években, az idei furdőidényre is szegény sorsu beteg iparosainknak a »Szt.-László«-furdőben ingyenes szobát és furdő használatát adományozni kegyeskedjék.

Ő Eminenciája iparos osztályunk iránti jóindulathal kérelmemnek helyt adott, s egy másodrendű szobát és a gyógyfurdő használatát ipartestületünk szegényeinek díjmentesen engedélyezni kegyeskedett.

Ennélfogva felhivom az ipartestület szegény sorsu beteg azon tagjait, kiknek kezelő orvosa egészségük helyreállítása végett a Szt.-László-furdő használatát javasolja, hogy annak igénybe vétele végett a testület irodájában jelentkezzenek, a hol a kellő utasítást és igénybevételi jogosítvány részükre ki fog állíttatni.

Nagyvárád, 1895. április 5-én.

Bertsey György,

a jótékonyági bizottság elnöke.

Irodalom és művészet.

— **Boldog emlékü Hám János szathmári püspök élete.** Ily című rendkívül díszes, mondhatni pazar kiállítású vaskos kötet jelent meg a napokban a könyvpiacon. A könyv, mint címe is mutatja, Hám Jánosnak a szathmári egyházmegyének 1828—1857-ig volt szentéletű püspökének életét tárgyalja, ki nagyszerű miliókra menő alapítványával az egyházmegye második megalapítója volt. — A könyv szerzője Izsik Ferenc szathmári apátkanonok, ki igazán méhszorgalommal és lelkes odaadással, e mellett avatott tollal írta meg e munkát, melynek méltatására közelebb még visszatérünk, most egyelőre csak kiváló figyelmébe ajánljuk a kath. irodalom barátainak a pompás mintegy 300 oldalra terjedő művet, mely finom és elegáns kiállításával becsületére válik a szathmári Pázmány-sajtónak. — A könyvnek, melyet számtalan cizkografikus kivitelű kép díszít, ára füzve 2 frt s kapható Szathmáron a Pázmány sajtóban.

— **Az Oktató Népkönyvtár** 6-ik füzeté füzeté megjelent. A jelen füzet a »Jó isten képes könyvét« és egy iv egyháztörténelmi melléklet, — egy negyed iven naptárt és hasznos tudnivalókat hoz. A tartalmas folyóirat előfizetési díja egész évre 40 iv (megjelenik ha-

vonkint) 2 frt 50 kr. Egyesületeknek 1 frt 60 kr. Kapható »Oktató Népkönyvtár« szerkesztőségében Pozsony, Ferencziek.

Magyarország vármegyéi és városai.

A vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletet intézett valamennyi kir. tankerületi főigazgató-sághoz és tanfelügyelőséghez, melyben a »Magyarország vármegyéi és városai« czim alatt dr. Sziklay János szerkesztésében és a legjelesebb szakferfiak közreműködésével meginduló mű támogatására hívja fel őket. A mű havonként legalább két 3 ives vagy egy kettős 6 ives füzeten jelenik meg számos képpel és térképpel s teljes megjelenése öt-hat évre van tervezve. Egy füzet ára 60 fillér. Megrendelések a Franklin-társulathoz Budapestre intézendők.

Magyar festő Párisban.

Boruth Andor, a párév előtt elhalt ismert költő Boruth Elemér fia. Párisban végezi művészi tanulmányait a nagy mester Lefevre oldala mellett. Már a harmadik évet tölti a francia fővárosban s oly szép sikerrel halad a pályáján, hogy közelébb két művét fogadták be a május 1-én megnyitott Szalonba. Ez a kitüntetés annál feltünőbb, mert a 7000 benyújtott mű közül csak 2500-at fogadtak el kiállításra s a legkritikább esetek közé tartozik, hogy kezdő művésztől egy képnél többet kiállítsanak.

REGENY-CSARNOK.

Az apai vér.

Regény.

Írta: **Edhor J.**

(5)

Fordította: **Veress Zsigmond.**

(Folytatás.)

A szőke leányka a kétely kifejezésével bölingatott.

— Te nem tudod Felix, nem, nem!

— De mit az Istenért?

— Nem fogod hinni, de úgy van, időről-időre mély fájdalmat érek bensőmben és gyenge köhögés fog el. De látod, én nem szomorkodom, ha Isten úgy akarja. Nagyatyám már öreg — együtt szállunk le s ez bizonyára így jól van. Hisz ugyanis mit tennék nélküle a világon?

— Hogy mit tennél? oh hogy tudsz te így beszélni Alojzia? Hisz itt vagyok én, s tudod, hogy kedves vagy előttem. Jóllehet eddig még nem gondoltam arra, de érzem, hogy egyedül téged tennék feleségemné; mert a te csendes és kedves modorod mindig jó hatással volt rám, és felhevült tüzes természetemnek mindig megadta az egyensúlyt.

Mély pir borítá e szavak után a leányka angyalian szép vonásait. De mintegy megjéjvedve egy lépést hátrált.

— Oh ne gondolj arra — kéré aztán meghatón — az soha sem történhetnék meg. A te előkelő állásodhoz nem bírnék felemelkedni... és... te büszkébb is lennél mintsem egy ily igénytelen leányt vennél el, kinek nagyatyja egy falusi templomban harangozó.

— Büszke legyek? De valjon nem táplálhatok-e jobb érzéseket is emellett? kérdé Felix türelmetlenül.

— Oh bizonyára kedves Felix, de aztán áldozatokat kellene hoznod és ezek...

— ...lehetetlenek rám nézve nemde?

Alojzia csak fejével intett.

— Miből következteted ezt?

— Boesáss meg Felix, saját nézeteim vannak, s nem tudom valjon helyesek-e, — mondá a leányka félénken.

— Csak mondd ki bátran, — biztatá Felix.

— Lásd Felix, te jól ismered nagybátyád forró óhaját: hogy te pap legyél. Már mint gyermek sem akartál e gondolatról tudni, még mielőtt ismerted volna ama magasztos hivatást. És ilyenek maradtál mindig anélkül, hogy megdöntödt volna, hogy oly böles férfit, mint nagybátyád, bizonyára fontos okok nélkül nem akarna oly pályára léptetni, melyhez kevés kedved van. De az előttd teher volt, s mintegy kedvetlenséget okozott, s inkább nem jöttél haza a szünidőkre sem, hogy nagybátyád vonásaiban a titkos intést észre ne kelljen vened.

Ajójzia kissé felhevülve és kimerülve elhallgatott. Mindkét kezét mellére szorította. Sötétten villogó tekintettel s összetett kezekkel állott előtte Felix.

— És mit tennél te ha helyemben volnál Alojzia?

— Én! ah! — Alojzia alakja emlékedni látszik. Magasztos fényben ragyogott arca. — Alázattal hajolnék meg és alávetném magam nagybátyám akaratának, azon meggyőződésben, hogy kezeiből jónál egyéb nem származik.

— S éppen ez a különbség kettőnk között. Alojzia: te önzetlenül feláldoznád magad, csak a pap magasztos feladatát s lehet, hogy még nagybátyám alakját is szem előtt tartva. De én lelkenem ily nagy áldozatot nem hozhatok, mivel bennem más, talán igen világiás vér pezseget, s azt hiszem, hogy minden állásban tehet jót és nagyot vinni végbe.

— Mily nagyon szeretnék nagybátyámhoz hasonló lenni! De én nem tudom és nem akarom életszerencsémét föláldozni és e magányban elfikadni a tudomány — és tetszomban. Az a forró kívánság, hogy a világot és lényeit megismerjem, a pap szent hivatalától elvonna engem. Lásd Alojzia, néha én sem ismerem magamra; oly zavart s oly epedő lelke van, mely a világot átrepülni szeretné. Olyan szeretnék lenni, mint a sas, mely körmei között tartja a világot és ha akarja az örvénybe lökheti. Sokszor figyelmeztettek s te is az előbb mondtad, hogy nagyon magas igényeim vannak és nem tanultam önmeggyőzést. Azt hiszem vérem természetében kell ezt keresnem. És vajon ez jogtalan? Mindenki önmagáért van itt. De csak akkor létezik, ha mindazon erőket, melyek neki alá vannak rendelve, munkára és tevékenységre fordítja és ő ezen életet — ez élet is élvezet — fenéki őríti. És ha valóban oly erős, hogy mindezen erők terét elfoglalhatja csak akkor létezik önmagára és másokra nézve is; de hisz nem is lehet másképp, minthogy azokra, kik közöttünk vannak, befolyást gyakoroljunk. A papi állás engem igen szűk korlátok közé szorítana. Ugy tetszeném magamnak, mint egy lelénczolt sas, mely egy pompás parkba zárva, vágyteljesen terjesztgeti szárnyait és gyászolja elvesztett szabadságát s eltapodja a gyönyörű virágokat, melyekre nem ügyel, mivel tekintete a napba irányul. De a legnagyobbat, mi az emberben van a szeretetet mint orvos végtelenül gyakorolhatom. Nem Alojzia pap soha sem lehetek!

— Nem, Felix, az sohasem lehetsz — válaszolá szomorúan, de mély meggyőződés hangján a fiatal lányka, jó nagybátyád nem fog forró óhajlásodnak ellentállani. Kívánságod, magas állást foglalni el a világban beteljesülhet...

— Akarsz-e segítségemre lenni nagybátyámmal való utolsó küzdelmemben? — kérde most Felix örömtől ittas szeméit a lánykán legeltetve.

— Arra nem lesz szükséged. Nagybátyád eddig is csak egy okból akarta, hogy kívánsága teljesedjék.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Reiter János fölszólalása után, ki a Rábaszabályozás tárgyában beadott törvényjavaslatot nem fogadja el.

Elnök az ülést 5 percre fölfüggeszti.

Szünet után

Molnár József szólal fel, ki a törvényjavaslatot szintén nem fogadja el, mert nem akar hozzá járulni, hogy a kormány mulasztásából előálló kiadásokat az érdekeltég nyakába varrják.

Károlyi Sándor gr. hasonló irányu fölszólalása után

Elnök a vitát bezárja.

Bánffy D. báró tájékoztatja a házat »a husvétli szünetet illetőleg« az azután tárgyalás alá kerülendő ügyek munkarendjére nézve. A legelső ülés az ünnepek után 23-án lesz, de érdemleges ülés csak 25-én fog tartatni. Ennek tárgyát az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatot fogja képezni, azután a vallás sza-

bad gyakorlatáról szóló következik. Azután pünkösdig a ház egyéb készen lévő javaslatokat tárgyal, a midőn majd a delegációkba fog megtörténni a választás.

Polónyi G. szívesebben venné, ha előbb a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslat kerülne tárgyalás alá.

Bánffy ragaszkodik az előterjesztett sorrendhez, amit aztán

Szilágyi D. elnök a Ház határozataképpen kimondja.

Ülés vége 2 óra után.

A király a német hadgyakorlaton.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Királyunk ő felsége szeptember 3-án a német hadgyakorlatokra Stekinbefog utazni. Tartózkodása 5 napra van tervezve.

A miniszterium átalakulása.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Ma már mindhatározottabban rebesgetik a hirt, hogy a Bánffy kabinet csakugyan megpróbálja az átalakulást. Erdélyi igazságügyminiszter állásától végleg megváltik, helyébe Wlassics ül. A kultusz-tárczát pedig mai értesüléseink szerint Rudnyánszky József báró kapja meg. Bánffy br. miniszterelnök ma este Bécsbe utazik.

Arvizok, időjárás.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Általában a vizek apadása már részint a mai nap folyamában beállott, részint legközelebb várható. A Duna Budapestenél 630 cméteren állapodott meg tegnap óta. Az Aranyos Gyéres körül kiáradt. A Hernád változatlan, a Szamos apadt, Kassáról és Kolozsvárról nagy hóesést és fagyot jelent a táviró.

A tapolezai mandátum.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

A tapolezai választás tudvalevőleg 10-ére lévén kitűzve, Kossuth Ferencz holnap utazik le a kerületbe. Vörös László államtitkár pedig ma este fél 10 indult el egy **szolgálati külön vonaton.**

A budavári merénylet.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Szelesnek a rendőrséggel való buvácskajátéka alig ha nem Jekelfalusynak állásába kerül; legalább a bécsi körök áldozatul öt kívánták. Bánffy ma esteli bécsi utazásának valószínűleg az a célja, hogy Jekelfalusyt megmentse. Most este a rendőrség detektívjei a Kelenföldön hajszoják Szelesst, de mindez ideig sikertelenül.

Jótekonyság.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Báró Königswarter Hermann kisszántói birtokos a »Fehér kereszt«-ről címzett gyermekmenház-egyesület javára 1000 frtot küldött.

Tenyészállat vásár.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Az O. M. G. E. által rendezett XII. tenyészállat vásárt ma délelőtt nyitotta meg gróf Desewffy Aurél nagy és előkelő közönség jelenlétében. — Csak a magyar miniszterium tüntetett távollétével. A kiállított tenyészállatok közül különösen kitűnnek Frigyes főherceg magyaróvári uradalmának és József főherceg uradalmának kiállított tenyészállatai. Tovább Apponyi Géza

grófé, Hadik Jánosné grófné, Draskovich gróf, Andrassy Gyula gr., Luczenbaher Pál, Pick Oswald, Döry Vilmos; Wertheimstein Alfréd, Károlyi Alajos gr. örökösei, Zichy János gróf, Jeszenszky báróné és másoknak kiállított állataik.

Arany érmet nyertek: Döry Vilmos Pimasz nevű bikája, özv. Jeszenszky báróné uradalmából való Tigris nevű bika (intáli); a mágoesi uradalom merinó kossa és Heberstein Teréz grófnő libozkovitzi uradalmából kiállított Oxford snhire — kossa. — A kállítás fényesen sikerült.

Orosz posta intézkedések.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

Az orosz belügyminiszter rendelete értelmében a »Bécsből, Budapestről, Pozsonyból, Lembergől és más gyanus helyekről« érkező leveleket, ha gyanusnak látszanak a póstán fel kell bontani és eldobni; ha pedig ajánlva adatnak fel, akkor a címzett jelenlétében kell fölbontani.

Keletázsiai háború.

Budapest, április 5. (Saját tud. táv.)

A »Times« jelenti, hogy a kínai kormány mindent elkövet Peking védelmére. Formosa szigetén rövid időn nagy ütközett lesz. Itt 80,000 főnyi kínai hadsereg van összpontosítva.

Közgazdaság.

A tőzeg fontossága a gazdaságban.

Azon megbecsülhetetlen tulajdonságánál fogva, mely szerint a tőzeg (turfa Torf) nevezetes mennyiségű vizet s különféle gázokat megkötni képes, hivatva van ezen — hazánkban nagy quantumokban található — korhanyanyag ezelőtt alig sejtett szolgálatokat tenni a gazdaságnak. De nem csak ezen, hanem a higiéniai téren is fontos szerep jutott eme a természet által összehalmozott s folytonosan és szünet nélkül fejlődő kincsnek.

A tőzeg nem egyéb mint állandó mocsarakban élő növények maradványaiból származott szénsavas humusz, mely szegényebb vagy dusabb vegetáció szerint vékonyabb vagy vastagabb rétegekben fordul elő, s mely száraz állapotban azon képességgel bír, hogy a vele érintkező nedvességbel minőség szerint ünsúlyának 8—10, sőt 30 szorosát is magába szívja s megköti.

Ha a tőzegtől elegendő mennyiségben emberi faekáliákkal érintkezésbe hozzuk, a hig keverék gyurásához hasonló tömör alakot nyer, az ürülék elveszti undorító kinézését, megfoghatóvá s további kezelésre alkalmassá válik. Azonban ha a tőzeg egyedül vízfelfogó képességgel bírna értéke a városi emésztő gödrök tisztításánál csak igen csekély s korlátolt volna — további értéke abban áll, hogy a faekáliákat egytural teljesen szagtalanítja is. S itt megjegyzendő, hogy e képessége mellett olesó kikészítéssel azt a felette becses tulajdonságot nyeri, mely szerint mindenféle járványos betegségek bacillusait legrövidebb idő alatt megöli, E szerint a tőzeg csiraölő képességgel is bír, szemben az ürülékekben létező, az emberi szervezet sulyosan veszélyeztető szikrobákkal, desodorálja a fakáliákat s lehetővé teszi ezek könnyű átalakítását olesó szerves trágyává.

Mennyivel javulhatnának az egészségi viszonyok, ha egyelőre legalább nagyobb városokban létesítették az u. n. kádrrendszer (Tonnensystem) s mennyi becses trágyát nyerne ez által a mezőgazdaság, mely (trágya) eddig legnagyobb részben veszendőbe megy? s mennyivel értékesebbé tehetné azt a gazda, ha már istállójában keverné tőzeggel? Igen sok növénynek szénsav mellett főtápszere az ammomiak-légy és köneny-egyetlet — s illékonyágánál fogva éppen ezt hagyjuk elveszni, holott ez az olesó tőzeg által csaknem teljesen meg volna menthető. Vegzi formulája az ammomiáknak NH₃ á'

léggörben külön válvá foglal helyet, azonban villamosság által chemiailag vegyül, — azért oly áldásosak a nyári villamos esők.

Nagyvárad, 1895. ápril hó

Rimler Pál.

A tilalom vége. Festetics Andor gr. földmívelési miniszter, április 2-iki leiratával megszüntette a Pozsony vármegyéből származó szarvasmarhák kivételére nézve fennállott zárlatot. E nagyjelentőségű rendelkezés következtében Pozsony vármegyéből a hizó marhák már németországi vágóhidakon is eladhatók. A fertőzött 12 felvidéki vármegyéből Pozsony vármegye a legelső, melyben a ragadós tüdőlobos járvány el van fojtva és amely vármegye hizó marhaállománya számára a külföldi piac megnyit.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. április 4.

Készárú üzlet. Kereslet teljes hiányában ma alig adhatunk említésre méltó forgalomról jelentést. Malmaink hosszab időre el lévén látva készbuzával, üzleti szükségleteik fedezésével nem törődnek, remélve, hogy a hozatal beálltával olcsóbb árakon eszközölhetik bevásárlásaikat. A ma forgatomba került 2—300 q. hazai búzáért 5 krral alacsonyabb árakat fizettek.

Idegen búzában nem volt forgalom.

Rozs irányzata változatlan: 5.75—5.85 frton jegyez budapesti paritáson.

Árpa irányzata nyugodt.

Tengeri irányzata csendesebb, az árak valamivel engedtek és 6.70—6.75 frton jegyeznek Kőbányán.

Zab irányzata tartott, 6.90—7.20 frt közt.

II. Határidő üzlet. A kedvező időjárás újabb ár-esskkenést idézett elő, mely huzában nagyobb arányokat öltött. Rozs kevésbé lett befolyásolva, ugyszintén zab tavaszra; tengeri azonban 8—10 krral olcsóbbodott és mindvégig kedvetlen irányzatban maradt. A déli tőzsdén az árak némileg javultak, délután azonban, olcsóbb berlini jegyzésekre ezek nyomása alatt, visszaesést tüntettek föl.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.93—6.97 frt, buza május juniusra 6.77—6.83 frt, rozs tavaszra 5.87—5.89 frt, tengeri máj.—jun. 6.55—6.60 frt, zab tavaszra 6.57—6.60 forint, szept. okt. 6.06—6.08 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.60—10.70 forint.

Ma hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
F a j	Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	6.90	6.95	79	6.95	7.10
„	uj 80	7.10	7.05	81	7.05	7.10
„	uj 82	7.10	7.15	—	—	—
Tiszavidéki	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	6.95	7.10	79	7.10	7.15
„	uj 80	7.05	7.10	81	7.10	7.15
„	uj 82	7.15	7.20	—	—	—
Pestvidéki	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	6.90	6.95	79	6.95	7.10
„	uj 80	7.05	7.10	81	7.05	7.10
„	uj 82	7.10	7.15	—	—	—
Fejérmegyei	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	6.90	6.95	79	6.95	7.10
„	uj 80	7.10	7.05	81	7.05	7.10
„	uj 82	7.10	7.15	—	—	—
Bácskai	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	7.10	7.05	79	7.05	7.10
„	uj 80	7.10	7.15	81	7.15	7.20
„	uj 82	7.20	7.25	—	—	—
Román	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	—	—	79	—	—
„	uj 80	—	—	81	—	—
Szerb	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	—	—	79	—	—
„	uj 80	—	—	81	—	—
Bolgá	uj 74	—	—	75	—	—
„	uj 76	—	—	77	—	—
„	uj 78	—	—	79	—	—

Sertés-üzlet.

Kőbánya, április 4. Készlet: 137.737 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 45—46 kr.; közép: 45¹/₂—46¹/₂ kr.; süldő kövér: 48—49 kr.; sovány: 46—47 kr.; román: —; Szerb kövér 45—46 kr.; könnyű 44—45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: kissé kellemesebb.

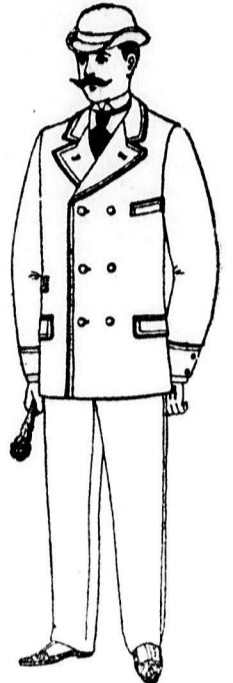
Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde: 1895. április 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	123.50
Magyar koronajárdék —	—	—	—	99.25
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 ¹ / ₂ %	—	—	—	126.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	—	—	—	104.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.75

Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.25
Magyar nyereségi sorsjegy-kölesön	—	—	—	102.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	152.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	101.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	10.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	1079.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	465.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	409.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	440.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	966.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.75
London vista	—	—	—	122.25
Paris vista	—	—	—	48.40
20 márkás arany	—	—	—	11.95

NYILTTÉR.

Valódi kék és fekete színű angol Cheviot öltönyök 16 és 20 frtért, tiszta gyapju divatos Loden-öltönyök mohazöld és barna színben 17 frtért kaphatók

NEUMANN M.

férfi-ruha-üzletében Nagyváradon csakis Bémer-tér, Kishidfő. (Czégemet hason nevű czéggel kérem össze nem téveszteni.) Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközöltetnek. Meg nem felelő árak szívesen kicseréltetnek.

(77) 13—75

HEIMAN LIPÓT és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Feltűnő női confectió ujdonságok

az 1895-iki tavaszi idényre!

u. m.: capes, gallérok, jaquetok és esőköpenyek

a legjutányosabban beszerezhetők fönti czégnél.

Kiterjedt üzleti összeköttetések, valamint **gyár- és export-üzletünk** folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy velünk e szakmában

ugy jutányosság, valamint izlés tekintetében

(75) 8—20

egyetlen czég sem versenyezhet.

A t. hölgyközönség saját érdeke üzletünket meglátogatni.

Alapított 1865-ben.